

Anna Oppermann

Neverending Paradox. Filosofische Ensembles van de late jaren '80

11.03... 04.06.2017

Anna Oppermann, *Einerseits – andererseits; sowohl als auch... (M + M)*, 1988 – 1992 (On the one hand - on the other hand; both ... and (M+M), 1988 – 1992, S.M.A.K. Gent, Installation view 2017, photo: Dirk Pauwels, Courtesy Estate Anna Oppermann, Galerie Barbara Thumm

S.M.A.K. brengt voor het eerst drie late werken samen van de Duitse kunstenaar Anna Oppermann, die internationaal bekend werd voor haar visueel overweldigende *ensembles*: veranderlijke assemblages van objecten, teksten, foto's, ingekleurde foto's en schilderijen. Haar werken zijn baanbrekend in hoe ze ideeën uit onder meer de proceskunst, de conceptkunst, de arte povera en de performancekunst van de jaren '60 en '70 verenigen.

Een ensemble vertrok stevast van gevonden voorwerpen, beelden en ideeën die voor de kunstenaar metaforen waren geworden voor de diversiteit, absurditeit en contrasten van het persoonlijke en het publieke leven. Deze *startobjecten* vormen de kern van een ensemble. De kunstenaar observeerde ze vanuit verschillende perspectieven, beschreef ze en voegde er stap voor stap bedenkingen en associaties aan toe, een proces dat nooit eindigde. Oppermann omschreef haar ensembles als *principeel oneindige oefeningen in*

waarneming en inzicht. Af en toe presenteerde ze haar eindeloos veranderlijke – *neverending* – werken in tijdelijke opstellingen.

Tot haar vroege dood ontwikkelde Oppermann meer dan 60 *ensembles*. In deze tentoonstelling brengt S.M.A.K. drie van haar laatste voor het eerst samen: *Mythe en Verlichting* (1985-'92), *Paradoxe Intenties – Het Blauw van de Hemel neerhalen* (1988-'92) en *Enerzijds... anderzijds; zowel... als (M+M)* (1988-'92).

Oppermann ging, zoals ze schreef, geleidelijk aan over *van eenvoudig naar complex en van privé naar algemeen*. Tijdens de jaren '60 ging ze voornamelijk uit van vragen die haar persoonlijk leven opwierp: bv. rond sociale rolverhoudingen en intermenselijke relaties. In de jaren '80 verschoof ze haar focus naar economische, politieke en filosofische opvattingen rond kunst en maatschappij. Zo liet ze zich onder meer in met de discussie rond postmoderniteit, waarin de schijnbare tegenstelling – of *paradox* – een kernbegrip is.

De associatieve manier waarop Oppermann haar ensembles creëerde, is kenmerkend voor het postmodernisme. Door haar open, vrije manier van denken stuitte de kunstenaar voortdurend op tegenstrijdigheden, dubbelzinnigheden en paradoxen. Deze brengt ze in haar werk samen en verrijkt ze met persoonlijke bedenkingen en reflecties van anderen. Al in de jaren '80 voelde ze dat het onmogelijk is om uit te gaan van één waarheid, gezien je alles vanuit diverse perspectieven kan benaderen. Curator Ute Vorkoeper: "Het werk van Anna Oppermann is een voorbeeldoefening in omgaan met complexe realiteiten en om deze reden bijzonder relevant voor ons geglobaliseerde en conflicterende heden."

Deze tentoonstelling wordt georganiseerd in samenwerking met de Anna Oppermann Estate. Curator: Ute Vorkoeper

Biografie van de kunstenaar

Anna Oppermann werd in 1940 geboren in het Duitse Eutin. Na haar studies aan de Hogeschool voor Beeldende Kunst bleef ze in Hamburg wonen. In 1993 overleed ze in Celle, haar tweede woonplaats. Van 1982 tot 1990 gaf ze kunst aan de Bergische Universität Wuppertal en van 1990 tot haar vroege dood was ze professor Vrije Kunsten aan de Universität der Künste Berlin.

Door haar deelname aan documenta 8 (1977) raakte ze bekend bij het internationale publiek. Er volgden uitnodigingen voor de Biënnale van Venetië (1980), de Biënnale van Sydney (1984) en documenta 10 (1987). Na haar dood waren grote werken van haar hand te zien op de Biënnale van São Paulo (2012). Daarnaast waren haar werken altijd weer nationaal en internationaal vertegenwoordigd in grote groepstentoonstellingen, recent o.m. bij *Monday Begins on Saturday*, 1st Bergen Assembly, Noorwegen (2013), *Playtime*, Städtische Galerie im Lenbachhaus, München (2014), *The Unfaithful Replica*, Centro de Arte Dos de Mayo (CA2M), Madrid, Spanje (2016), *Incorporated!*, Ateliers de Rennes – Biennale d'Art Contemporain, Rennes, Frankrijk (2016) en *The Everywhere Studio*, Institute of Contemporary Art Miami, VS (2017, upcoming).

Er werden retrospectieven aan haar oeuvre gewijd in het Bonner Kunstverein en in het Kunstverein in Hamburg (1984). Het Württembergischer Kunstverein Stuttgart en de Generali Foundation in Wenen organiseerden postume overzichtstentoonstellingen (2007). Bovendien vonden talrijke solotentoonstellingen plaats in kunstinstellingen en galeries overal ter wereld.

Voor meer informatie:

Eline Verbauwhede | eline@smak.be | tel.: +32 (0)9 240 76 60 | gsm: +32 (0)479 27 06 04
www.smak.be